

Súd: Krajský súd Nitra
Spisová značka: 7Co/98/2020
Identifikačné číslo súdneho spisu: 4618201223
Dátum vydania rozhodnutia: 28. 12. 2020
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Lenka Halmešová
ECLI: ECLI:SK:KSNR:2020:4618201223.2

Uznesenie

Krajský súd v Nitre v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Lenky Halmešovej a členiek senátu JUDr. Viery Koscelanskej a JUDr. Eriky Madarászovej v spore žalobkýň: 1/ rade: U. P., nar. XX.XX.XXXX, bytom X. XXXX/XX, X. a v 2/ rade: T. P., nar. XX.XX.XXXX, bytom I. XXX/X, I. T., obe zastúpené: Advokátska kancelária JUDr. Jana Uhrinová s.r.o., advokátka so sídlom Bezručova 1, Bratislava, IČO: 52 424 944, proti žalovanej: X. L., nar. XX.XX.XXXX, bytom B. XXX/XX, X., zastúpená: JUDr. Ľubomír Kišac, advokát so sídlom Škultétyho 1597/7, Topoľčany, o určenie vlastníckeho práva, o odvolaní žalovanej proti rozsudku Okresného súd Topoľčany, č. k. 6C/27/2018-170 zo dňa 28.02.2020 v spojení s opravným uznesením č. k. 6C/27/2018-223 zo dňa 28.07.2020 a s opravným uznesením č. k. 6C/27/2019-229 zo dňa 29.07.2020, takto

rozhodol:

Odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutom výroku, ktorým priznal žalobkyniam v 1/ rade a 2/ rade voči žalovanej nárok na náhradu trov konania v plnej výške **p o t v r d z u j e**.

Žalobkyniam v 1/ a 2/ rade priznáva voči žalovanej nárok na náhradu trov odvolacieho konania v plnom rozsahu.

o d ô v o d n e n i e :

1. Súd prvej inštancie napadnutým rozsudkom určil, že U. X., nar. XX.XX.XXXX bol v deň svojej smrti dňa XX.XX.XXXX vlastníkom nehnuteľnosti nachádzajúcich sa v kat. úz. V. P., a to parc. reg. „C“ evidované na katastrálnej mape par. č. XXX/X zastavané plochy a nádvoria a o výmere XXXmX, parc. reg. „C“ č. XXX/XX záhrady o výmere XXXX mX a rodinný dom so súp. č. XX, postavený na parc. reg. „C“ parc. č. XXX/X, vedené na LV č. XXX C. úradom O., katastrálny odbor. Zároveň priznal žalobkyniam v 1/ a v 2/ rade voči žalovanej nárok na náhradu trov konania v plnej výške. Svoje rozhodnutie odôvodnil s poukazom na § 137 písm. c) Civilného sporového poriadku, § 38 ods. 1,,2, § 126 ods. 1 Občianskeho zákonníka, § 255 ods. 1 Civilného sporového poriadku. Svoje rozhodnutie odôvodnil tým, že z vykonaného dokazovania dospel súd k záveru, že v čase uskutočnenia právneho úkonu spisania darovacej zmluvy dňa 14.08.2017, konal U. X. v duševnej poruche demenciou pri Alzheimerovej chorobe stredne ťažkého stupňa, ktoré ochorenie ho robilo neschopným na právny úkon, pretože nemohol v plnej miere pochopiť obsah a následok úkonu. Takýto právny úkon je absolútne neplatný. Na základe uvedeného k platnému prevodu vlastníckeho práva nebohého darcu, titulom darovania k predmetným nehnuteľnostiam z nebohého darcu na žalovanú nedošlo. O trovách rozhodol v súlade s ust. 255 ods. 1 CSP priznal žalobkyniam v 1/ a v 2/ rade nárok na náhradu trov konania v plnej výške.

2. Proti tomuto rozhodnutiu v časti výroku o nároku na náhradu trov konania podala v zákonnej lehote odvolanie žalovaná. Uviedla, že rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci. Namietala, že súd nedostatočne vyhodnotil okolnosti prípadu, za ktorých došlo k uzavretiu darovacej zmluvy s vecným bremenom a aj keď vyhovel žalobe v merite veci, mal vzhľadom na okolnosti prípadu a dôvody hodné osobitného zreteľa, ktoré podľa jej názoru boli naplnené, aplikovať pri rozhodovaní o trovách konania ust. 257 CSP a náhradu trov konania žalobkyniam mal nepriznať.

Žalovaná bola toho názoru, že v danom prípade existovali dôvody hodné osobitného zreteľa, ktoré videla v neprimeranej tvrdošti rozhodnutia o trovách, ktoré považuje za nespravodlivé; v povahe a okolnostiach sporu (predmetný spor nezapríčinila), v osobných pomeroch žalovanej. Poukázala na to, že výsledok tohto súdneho konania závisel od posúdenia prejudiciálnej otázky, ktoré posúdenie záviselo od znaleckého dokazovania, ktoré iniciovala strana žalobkyňa a ktorého závery nemohol nikto dopredu predpokladať. Dôvodila, že v čase uzatvárania darovacej zmluvy U. X. chápal význam tohto právneho úkonu a tento právny úkon vyjadroval jeho vôľu a bol z jeho strany vyjadrením vďaky za opateru a pomoc, ktorú mu poskytovala. Nehnutelnosť p. X. kúpil v júli 2016, pri rekonštrukcii bolo potrebné vykonať búracie práce, odstrániť staré obklady a podobne. Tieto práce väčšinou vykonávala sama, s cieľom ušetriť finančné prostriedky. Dodala, že v čase keď už mal diagnostikovanú Alzheimerovu chorobu sa o pána X. starala sama vo svojom byte 24 hodín denne. Ich vzťah trval 37 rokov, žalovaná ako dcéra pri starostlivosti o svojho otca zlyhala. Myslí si, že nie je korektné od nej ako dôchodkyne žiadať preplatiť náklady súdneho konania. Postarala sa jej o otca, čím ušetrila mnoho peňazí. Navrhla, aby odvolací súd zmenil výrok II. napadnutého rozsudku a žalobkyniam nepriznal nárok na náhradu trov prvoinštančného konania.

3. Žalobkyne v 1/ a v 2/ rade vo svojom vyjadrení k odvolaniu žalovanej uviedli, že žalovaná svoje odvolanie odôvodnila dôvodmi hodnými osobitného zreteľa, ktoré videla v tom, že ona súdny spor nezapríčinila. Žalobkyne uviedli, že v danom prípade neexistuje dôvod hodný osobitného zreteľa, ktorý by mal za následok využiť sudcovské, moderačné právo, ba práve naopak je tu jasný signál zo strany žalovanej, že táto chcela využiť oslabené duševné zdravie darcu a obohatiť sa na jeho úkor tým, že ho priviedla na Obecný úrad, aby osvedčil pravosť svojho podpisu na darovacej zmluve aj napriek tomu, že v tom čase už nevedel rozpoznať následky svojho konania a bezpochyby o tomto vedela aj žalovaná. Žalovaná sa týmto konaním chcela obohatiť z prospechu získaného darovacou zmluvou na úkor žalobkyň č. 1 a 2., a to napriek tomu, že bola 10 mesiacov výlučne osobou, ktorá vyberala finančné prostriedky podľa vlastnej ľubovôle z jeho účtu čo bolo v sume 15.500 Eur. Poukázali na to, že v danom prípade sa javí konanie žalovanej ako konanie v rozpore s dobrými mravmi. V predmetnej veci nie je možné ani prihliadať na skutočnosť, ktorá by mala vyvodzovať potrebu odstraňovať tvrdošť prípadného rozhodnutia súdu ukladajúceho povinnosť nahradiť trovy konania pri aplikácii ustanovenia § 257 CSP zo sociálnych dôvodov. Uvedené sa však nevzťahuje na účastníkov sporu, nakoľko žalovaná je vlastníčkou bytu v X., ktorý má vo svojom výlučnom vlastníctve, teda nie je v núdzi a ani sociálne odkázanou osobou. Obe žalobkyne žijú v štandardných pomeroch a nemožno povedať, že ich majetkové a sociálne pomery sú lepšie ako žalovanej. Pre spresnenie majetkových pomerov žalobkyň uviedli, že žalobkyňa 1/ pracuje v spoločnosti OBI ako predajca a žalobkyňa 2/ pracuje ako učiteľka na Základnej škole v I. T., obe žijú v štandardných pomeroch (byty). Zdôraznili, že súd pri skúmaní existencie sociálnych dôvodov ako dôvodov hodných osobitného zreteľa je povinný vždy zohľadniť nielen sociálnu situáciu strany ktorej má byť uložená povinnosť nahradiť trovy súdneho konania, ale aj sociálnu situáciu úspešnej strany sporu. Žiadali, aby odvolací súd potvrdil rozsudok súdu prvej inštancie vo výrokovej vete v časti trov konania.

4. Krajský súd v Nitre ako súd odvolací (§ 34 CSP) po zistení, že odvolanie bolo podané oprávnenou osobou v zákonom stanovenej lehote, preskúmal napadnuté rozhodnutie bez nariadenia odvolacieho pojednávania a viazaný rozsahom a dôvodmi odvolania (§ 379, § 380 CSP) dospel k záveru, že odvolanie žalovanej nie je dôvodné a rozsudok súdu prvej inštancie je potrebné v napadnutom výroku o nároku na náhradu trov konania podľa § 387 odsek 1 CSP potvrdiť ako vecne správne.

5. Podľa § 262 ods. 1 CSP o nároku na náhradu trov konania rozhodne aj bez návrhu súd v rozhodnutí, ktorým sa konanie končí.

6. Podľa § 257 CSP výnimočne súd neprizná náhradu trov konania, ak existujú dôvody hodné osobitného zreteľa.

7. V sporových konaniach sa ohľadom náhrady trov konania uplatňuje tzv. zásada úspechu, t.j. strane, ktorá mala vo veci úspech, súd prizná náhradu trov proti neúspešnej strane. Oslobodenie od povinnosti nahradiť trovy konania úspešnej strane nie je možné. Úspech vo veci sa zisťuje porovnaním žalobnej žiadosti (petitu) a výroku rozhodnutia, ktorým sa vo veci rozhodlo. U žalobcu ide o plný úspech vo veci vtedy, ak sa výrok meritórneho rozhodnutia zhoduje so žalobným petitom, t.j. ak sa jeho žalobe vyhovel v plnom rozsahu. Strana, ktorá mala plný úspech vo veci, má nárok na náhradu všetkých účelne vynaložených trov proti strane, ktorá vo veci úspech nemala. Ak strana nemá plný úspech vo

veci, vždy má čiastočný úspech vo veci, t.j. každá strana (žalobca aj žalovaný) je sčasti úspešná a sčasti neúspešná. Vo všeobecnosti platí, že ak mala strana vo veci úspech len čiastočný, súd náhradu trov konania pomerne rozdelí.

8. Súd rozhoduje o trovách konania bez návrhu, keďže trovy konania predstavujú súčasť celého súdneho procesu, t. j. tak ako má súd povinnosť rozhodnúť o veci samej, tak má aj povinnosť rozhodnúť o trovách konania (§ 362 ods. 1 CSP). Tak ako súd rozhoduje o trovách konania bez návrhu, je povinný skúmať, či v prejednávanej veci neexistujú zvláštne okolnosti hodné osobitného zreteľa, ku ktorým je potrebné pri stanovení povinnosti nahradiť trovy konania výnimočne prihliadnúť. V tejto súvislosti odvolací súd konštatuje, že ust. § 257 CSP preberá doterajšiu úpravu v ust. § 150 ods. 1 prvej vety OSP, v zmysle ktorého platilo, že "ak sú tu dôvody hodné osobitného zreteľa, nemusí súd výnimočne náhradu trov konania celkom alebo sčasti priznať". Súd prihliadne najmä na okolnosti či účastník, ktorému sa priznáva náhrada trov konania, uviedol skutočnosti a dôkazy pri prvom úkone, ktorý mu patril; to neplatí, ak účastník konania nemohol tieto skutočnosti a dôkazy uplatniť. Aplikácia ust. § 257 CSP pri rozhodovaní o náhrade trov konania prichádza do úvahy v prípadoch, keď sú síce naplnené všetky predpoklady na priznanie náhrady trov konania podľa § 255 a nasl. CSP, súd však dôjde k záveru, že sú tu dôvody hodné osobitného zreteľa, pre ktoré náhradu trov celkom alebo sčasti neprizná. Musí ísť o celkom výnimočný prípad, ktorý musí byť v rozhodnutí aj náležite odôvodnený. Výnimočnosť môže spočívať tak v okolnostiach danej veci, ako aj v okolnostiach strán sporu. Rozhodnutie o nepriznaní náhrady trov konania podľa § 257 CSP sa nesmie javiť ako neprímeraná tvrdosť voči subjektom konania a nesmie odporovať dobrým mravom (rozsudok Najvyššieho súdu SR sp. zn. 2MCdo/17/2009).

9. V predmetnej veci z obsahu spisu vyplýva, že žalobkyne doručili súdu prvej inštancie dňa 03.05.2018 žalobu, ktorou sa voči žalovanej domáhali určenia, že U. X., nar. XX.XX.XXXX bol v deň svojej smrti dňa XX.XX.XXXX vlastníkom nehnuteľnosti, a to rodinný dom so súp. č. XX, postavený na parc. reg. „C“ č. XXX/X o výmere XXX mX zastavené plochy a nádvoria a parc. reg. „C“ č. XXX/XX o výmere XXXX mX záhrady, kat. územie V. P., obec V. P., okres O., vedené na LV č. XXX, Okresným úradom O., katastrálny odbor. Súd vo veci samej rozhodol rozsudkom, č. k. 6C/27/2018-170 zo dňa 28.02.2020, ktorým určil, že U. X., nar. XX.XX.XXXX bol v deň svojej smrti dňa 27.03.2018 vlastníkom uvedených nehnuteľností a zároveň priznal žalobkyniam v 1/ a v 2/ rade voči žalovanej nárok na náhradu trov konania v plnej výške. Žalovaná v časti výroku o nároku na náhradu trov konania podala odvolanie.

10. Odvolací súd preskúmvajúc odvolanie žalovanej dospel k záveru, že súd prvej inštancie rozhodol vecne správne. V danom prípade neexistovali žiadne okolnosti hodné osobitného zreteľa, ktoré by odôvodňovali iné rozhodnutie súdu prvej inštancie o nároku na náhradu trov konania. Použitie ustanovenia § 257 CSP negatívne dopadá na stranu sporu, ktorá by inak mala právo na náhradu trov konania. Z tohto dôvodu musí aplikácia daného ustanovenia zodpovedať osobitným okolnostiam konkrétneho prípadu a musí mať vždy výnimočný charakter. Zákon pre rozhodnutie o nepriznaní náhrady trov konania podľa § 257 vyžaduje kumulatívne splnenie dvoch podmienok: - dôvody hodné osobitného zreteľa a výnimočné okolnosti. Dôvody hodné osobitného zreteľa ani výnimočné okolnosti zákon bližšie nešpecifikuje, výklad týchto podmienok ponecháva na súdnu prax. Túto normu však nie je možné interpretovať tak, že je aplikovateľná kedykoľvek a bez zreteľa na základné zásady rozhodovania o trovách konania. K dôvodom hodným osobitného zreteľa môže dôjsť vo vzťahu k určitým druhom konania, alebo určitej procesnej situácii, prípadne aj z aspektov sociálnych.

11. Plný úspech v spore sa zisťuje porovnaním žalobnej žiadosti (petitu) a výroku, ktorým sa rozhodlo vo veci samej. Súd prvej inštancie rozsudkom č. k. 6C/27/2018-170 zo dňa 28.02.2020 vyhovel žalobe žalobkyní v 1/ a v 2/ rade. Súd prvej inštancie pri rozhodovaní o trovách konania preto správne rozhodol, keď žalobkyniam, ktoré mali vo veci plný úspech priznal nárok na ich náhradu v plnej výške. Žalovaná namietala skutočnosť, že tento súdny spor nikdy nezapríčinila. Odvolací súd považuje toto tvrdenie za irelevantné, keďže žalovaná sa počas celého súdneho sporu správala aktívne a bránila sa voči žalobe až do rozhodnutia vo veci samej. Jej tvrdenie, že výsledok tohto súdneho konania závisel od vykonaného znaleckého dokazovania považoval odvolací súd tiež za neopodstatnené. V tomto smere poukazuje na odôvodnenie rozsudku súdu prvej inštancie, ktorý v bode 27.3 a 27. 4 výslovne uvádza, že „žalovaná v čase podpísania darovacej zmluvy, k čomu došlo dňa 14.08.2017, si musela byť vedomá vplyvu ochorenia na duševné zdravie darcu U. X. v tom, že jeho schopnosť uvažovať, pochopiť a rozlišovať bola značne narušená, aby dokázal posúdiť následky svojho konania, pretože ako sama

uviedla, šlo medzi nimi o bližší vzťah. Podľa súdu, pokiaľ sa žalovaná chcela vyhnúť záverom, ku ktorým dospel súd, mala možnosť, pokiaľ malo dôjsť k darovaniu, vzhľadom na charakter choroby darcu U. X., upozorniť žalobkyne o jeho úmysle, prípadne to konzultovať s odborným lekárom z hľadiska jeho schopností posúdiť význam svojho konania pri uzatváraní darovacej zmluvy. Takisto bolo možné predmetnú darovaciu zmluvu spísať u notára formou notárskej zápisnice....“ Z výsledkov vykonaného dokazovania jednoznačne vyplýva, že nie sú dané dôvody hodné osobitného zreteľa spočívajúce v okolnostiach tohto sporu.

12. Odvolací súd dáva do pozornosti aj skutočnosť, že žalovaná v priebehu celého konania, či už vo svojich vyjadreniach alebo v konaní pred súdom nikdy nežiadala v prípade rozhodovania o trovách konania prihliadať na ust. §257 CSP. Žalovaná až v odvolaní poukázala na svoju sociálnu situáciu, teda že je dôchodkyňou a žije sama. Dôvodom spočívajúcim v pomeroch strán je napríklad skutočnosť, že sa strana, ktorá nemala úspech vo veci, ocitne v takej závažnej sociálnej alebo majetkovej situácii, ktorá predstavuje dôvod hodný osobitného zreteľa. Samotná skutočnosť, že strana nie je solventná, alebo že zárobová a majetková situácia strany, ktorá v spore zvíťazila je lepšia ako u jej protistrany, neodôvodňuje použitie ust. § 257 CSP. Odvolací súd dospel k záveru, že žalovaná ani v rámci tohto odvolacieho dôvodu nepreukázala, že jej sociálna situácia je natoľko ťaživá, že by úhrada trov konania žalobkyniam mala na ňu vážny sociálny dopad. Len tvrdenie žalovanej, že je dôchodkyňou a žije sama ešte nepreukazuje nepriaznivé majetkové a finančné pomery.

13. Na základe vyššie uvedeného, odvolací súd dospel k záveru, že v danom prípade nie sú splnené zákonné podmienky na aplikáciu ustanovenia § 257 CSP, preto rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutom výroku o trovách konania v zmysle ustanovenia § 387 odsek 1 CSP potvrdil ako vecne správne.

14. O nároku na náhradu trov odvolacieho konania rozhodol v zmysle ustanovenia § 396 ods. 1 v spojení s § 255 ods. 1 CSP. Žalobkyniam v 1/ a 2/ rade, ktoré boli v odvolacom konaní úspešné, priznal voči žalovanej nárok na náhradu trov odvolacieho konania v plnom rozsahu.

15. Toto rozhodnutie prijal odvolací senát Krajského súdu v Nitre pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).